

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК9 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 1 / 20

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
національної безпеки, права та
міжнародних відносин
01 вересня 2023 р., протокол №8

Голова Вченої ради
Лариса СЕРГІЄНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Особиста безпека»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності код спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність»
освітньо-професійна програма «Правоохоронна діяльність»
факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
кафедра права та правоохоронної діяльності

Схвалено на засіданні кафедри
права та правоохоронної
діяльності
29 серпня 2023 р., протокол № 8
Завідувач кафедри
Іван ДРАГАН

Гарант освітньо-професійної
програми
Катерина КАТЕРИНЧУК

Розробники: к. психол.н., доц., доцент кафедри права та правоохоронної
діяльності, Валерій МОЛОТАЙ,
доктор філософії, старший викладач кафедри фізичного виховання та спорту,
Марина ГРЕСЬ

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК9 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 2 / 20

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 26 «Цивільна безпека»	Нормативна
Модулів – 3	Спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 3		1
Загальна кількість годин – 90		Семестр
		1
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції
		16 год.
		Практичні, семінарські
		32 год.
		Лабораторні
		год.
		Самостійна робота
42 год.		
		Індивідуальні завдання
		Вид контролю: екзамен

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 53% аудиторних занять, 47% самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК9 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 3 / 20

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Особиста безпека» є формування у майбутніх фахівців комплексу теоретичних знань про основні небезпеки та їх вплив на людину, про проблеми забезпечення оптимальних умов існування людини у природному та техногенному середовищі, а також практичних навичок щодо забезпечення особистої і колективної безпеки людини у надзвичайних ситуаціях природного, техногенного і соціального характеру, у життєвих ситуаціях і в умовах професійної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни «Особиста безпека» закріплені у основних законодавчих актах, наказах, правилах і рекомендаціях у сфері безпеки життєдіяльності та охорони праці тощо. Зміст курсу передбачає вивчення здобувачами вищої освіти не тільки ідентифікаторів шкідливих і небезпечних факторів, але й визначення ступеня ризику під час виконання професійних обов'язків. Також результатом засвоєння курсу є глибоке розуміння здобувачами вищої освіти заходів, що спрямовані на усунення загрози життю та здоров'ю людей, забезпечення особистої та колективної безпеки, та сприяння їм.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Особиста безпека» здобувачі вищої освіти повинні

з н а т и:

основні принципи формування безпечної життєдіяльності людини;
вплив психофізіологічних особливостей людини на формування її безпеки;
класифікацію шкідливих і небезпечних факторів, що негативно впливають на здоров'я людини, та методи їх виявлення;

способи захисту людини від вражаючих факторів аварій, катастроф, стихійного лиха;

загальні вимоги з техніки безпеки, пожежної, електро-, та вибухобезпеки;

основні принципи забезпечення особистої і колективної безпеки;

основні законодавчі акти, правила і рекомендації у сфері безпеки життєдіяльності та охорони праці;

основні причини виникнення нещасних випадків, професійного травматизму та професійних захворювань фахівців;

шляхи зниження напруженості професійної діяльності фахівців;

основи гігієни праці та професійної санітарії;

правила техніки безпеки.

у м і т и:

оцінювати небезпечні ситуації;

ідентифікувати небезпеку, аналізувати навколишнє середовище щодо ступеню особистої безпеки, безпеки колективу, публічної безпеки;

оцінювати негативні фактори навколишнього середовища та визначати шляхи усунення їх впливу на людину;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК9 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 4 / 20

самостійно приймати рішення про термінові заходи у разі виникнення екстремальних ситуацій;

забезпечити особисту безпеку в екстремальних ситуаціях;

визначати психофізіологічні особливості людини та їх значення у забезпеченні особистої безпеки;

застосовувати заходи, що спрямовані на усунення загрози життю та здоров'ю фізичних осіб і публічну безпеку;

надавати першу домедичну допомогу в екстремальних ситуаціях собі та іншим;

дотримуватись положень нормативно-правових документів з охорони праці у своїй діяльності;

володіти основними методами збереження здоров'я та працездатності;

проводити заходи з профілактики професійного травматизму та професійної захворюваності фахівців;

забезпечувати застосування і правильну експлуатацію індивідуальних і колективних засобів захисту.

Зміст навчальної дисципліни спрямований на формування таких компетентностей:

загальних компетентностей (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

спеціальних (фахових, предметних) компетентностей (СК):

СК3. Здатність професійно оперувати категоріально-понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності.

СК7. Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості та суспільства, протидіяти нелегальній (незаконній) міграції, тероризму та торгівлі людьми.

СК8. Здатність ефективно забезпечувати публічну безпеку та порядку.

СК13. Здатність забезпечувати охорону об'єктів державної власності, державну охорону органів державної влади України та безпеку взятих під захист осіб, охорону фізичних осіб та об'єктів приватної і комунальної власності.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими таких програмних результатів навчання:

РН3. Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК9 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 5 / 20

PH8. Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах для повного та всебічного встановлення необхідних обставин.

PH12. Адаптуватися і ефективно діяти за звичних умов правоохоронної діяльності та за умов ускладнення оперативної обстановки.

PH15. Працювати автономно та в команді виконуючи посадові обов'язки та під час розв'язання складних спеціалізованих задач правоохоронної діяльності.

PH22. Вміти оцінювати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток обстановки, дій правопорушників та противник, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНОНАУКОВІ ОСНОВИ БЕЗПЕКИ

Змістовий модуль 1. Загальнонаукові основи безпеки

Тема 1. Теоретичні, правові та організаційні основи особистої безпеки

Поняття безпеки особи та особистої безпеки (елементи, чинники, типи та функції безпеки)

Небезпека в діяльності працівника поліції, її види та чинники.

Законодавчі акти з охорони праці та особистої безпеки, їх класифікація

Тема 2. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки

Небезпечні чинники природного явища: землетруси, падіння метеоритів, цунамі, повені, лімнологічні катастрофи, зсуви, тумани, циклони, ожеледиця, снігові заметілі, град, урагани, тайфуни, торнадо, буря, смерч, шквали, суховії, лісові пожежі, торф'яні пожежі

Заходи захисту від небезпечного природного явища (заходи завчасного захисту у разі імовірності настання небезпечного природного явища, рекомендації для громадян, які опинилися у зоні дії небезпечного природного явища).

Порядок дій працівника поліції у зоні дії небезпечного природного явища.

Тема 3. Соціальні небезпеки, їх види та характеристики

Загальна класифікація соціальних небезпек. Небезпеки, пов'язані з діяльністю певних особистостей (злочини проти особи). Небезпеки, пов'язані з асоціальною поведінкою (алкоголізм, наркоманія, суїциди). Небезпеки, пов'язані з діяльністю груп або класів (війни, тероризм тощо).

Природно-соціальні небезпеки (тяжкі гострозаразні інфекції, які здатні масово поширюватись у вигляді епідемій і пандемій, захворювання, які проявляються внаслідок певних соціальних умов (соціальні хвороби).

Наслідки впливу явища на суспільство.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК9 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 6 / 20

Шляхи подолання соціальних небезпек.

Тема 4. Техногенні небезпеки та їхні вражаючі фактори.

Загальна характеристика техногенних небезпек, їх класифікація.

Джерела та чинники техногенних небезпек

Принципи та порядок нормування антропогенних небезпечних і шкідливих чинників.

Ступені техногенних небезпек та загроз, поняття аварії та катастрофи. Небезпечні та шкідливі виробничі фактори за генезисом та характером дії.

Об'єкти підвищеної небезпеки, їх різновиди.

Тема 5. Радіаційна та хімічна безпека.

Принципи та порядок нормування небезпечних і шкідливих чинників, гранично допустима концентрація (ГДК).

Поділ шкідливих речовин за токсичністю та тривалістю дії

Характеристика хімічно-небезпечних об'єктів

Заходи захисту населення і територій при виникненні аварій на хімічно-небезпечних об'єктах.

Загальна характеристика радіаційно-небезпечних об'єктів

Класифікація радіаційних аварій за характером дії й масштабами.

Вплив радіації на людину, ознаки радіаційного ураження.

Тема 6. Засоби індивідуального та колективного захисту

Засоби індивідуального захисту, їх види та категорії.

Фільтрувальні та ізолювальні захисні пристрої, їх види та характеристики. Перелік небезпечних факторів НС, від яких фільтрувальні пристрої не забезпечують захист.

Організація укриття населення в захисних спорудах. Призначення та класифікація сховищ.

Евакуаційні заходи, порядок їх планування та здійснення. Охорона громадського порядку при проведенні евакуаційних заходів.

МОДУЛЬ 2. ПРАВОВІ Й ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ.

Змістовий модуль 2. Правові й організаційні засади особистої безпеки.

Тема 7. Основи пожежної профілактики

Поняття про пожежу, її ознаки та причини. Загальні засади забезпечення пожежної безпеки. Основні правила гасіння пожеж.

Порядок дій у разі виникнення пожежі. Рекомендації щодо дій працівників під час пожежі. Забезпечення безпечної евакуації під час пожежі. Первинні засоби пожежогасіння.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК9 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 7 / 20

Тема 8. Електробезпека

Електробезпека, особливості впливу струму на організм людини. Причини електротравматизму. Термічна, електролітична, механічна та біологічна дія електроструму на людину.

Фактори, які впливають на тяжкість ураження електрострумом. Система засобів і заходів електробезпеки

Тема 9. Гігієна праці та виробнича санітарія

Теоретичні основи гігієни праці та виробничої санітарії. Сутність безпеки праці та санітарно-гігієнічних умов.

Поняття виробничого середовища та факторів, які його формують. Фактори умов праці, їх види. Безпека праці, її поняття та елементи. Санітарно-гігієнічні умови, їх складові

Тема 10. Фактори, що впливають на працездатність працівника поліції

Особливості нервово-напруженої та розумової праці з точки зору забезпечення безпеки працівника та збереження його працездатності

Небезпечні та шкідливі психофізіологічні чинники. Екстремальні ситуації як основне джерело стресу для працівників НПУ. Моббінг (цькування), причини та умови виникнення.

Особливості розвитку втоми при розумовій і нервово-напруженій праці
Монотонність праці, її характеристика та вплив на безпеку

Тема 11. Забезпечення покладених на поліцію обов'язків в межах єдиної системи цивільного захисту

Надзвичайні ситуації, їх види та рівні. Нормативні акти, які визначають суспільні відносини при виникненні надзвичайних ситуацій.

Управління та регулювання у сфері захисту від надзвичайних ситуацій.

Сутність цивільного захисту України, принципи захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, його принципи, суб'єкти та функції суб'єктів ЦЗ.

Діяльність Державної служби з надзвичайних ситуацій України.

Єдина державна система запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного і природного характеру, її структура, завдання та режими.

Тема 12. Заходи безпеки поліцейських при виконанні службових обов'язків під час надзвичайних ситуацій

Ризик та його вплив на забезпечення особистої безпеки працівника поліції. Правові підстави застосування засобів забезпечення безпеки працівника поліції згідно із Законом України «Про Національну поліцію». Діяльність Національної поліції України в умовах воєнного стану.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК9 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 8 / 20

Заходи радіаційного, хімічного, біологічного захисту, медичного, інженерного захисту. Забезпечення публічного порядку підрозділами МВС України, попередження та припинення випадків мародерства, розкрадання матеріальних цінностей під час ліквідації наслідків стихійних лих, аварій та катастроф.

МОДУЛЬ 3. ОСНОВИ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

Змістовий модуль 3. Основи вогневої підготовки

Тема 13. Нормативно-правове регулювання вогневої підготовки.

Закон України "Про поліцію"

Завдання поліції. Система поліції та статус поліцейських. Основні обов'язки поліцейського.

Види поліцейських заходів. Поліцейські заходи примусу.

Застосування вогнепальної зброї.

Інструктажі з питань дотримання заходів безпеки при поводженні зі зброєю: проведення первинного інструктажу; проведення цільового інструктажу. Заходи безпеки при поводженні зі зброєю і боєприпасами під час їх отримання та здачі працівником до чергової частини органу (підрозділу) поліції: порядок і дії працівника поліції при отриманні і здачі зброї і боєприпасів; огляд та перевірка зброї і патронів. Заходи безпеки при поводженні зі зброєю під час несення служби: видача зброї; правила, та порядок носіння зброї під час несення служби; постійний контроль зброї. Відповідальність за порушення заходів безпеки при поводженні зі зброєю.

Тема 14. Основи стрільби зі стрілецької зброї. Явище пострілу.

Основи стрільби зі стрілецької зброї.

Явище пострілу. Початкова швидкість кулі та її практичне значення. Утворення траєкторії. Траєкторія та її елементи.

Вплив зовнішніх умов на політ кулі. Явище віддачі зброї. Прямий постріл та його практичне значення.

Тема 15. Основні положення Курсу стрільб зі стрілецької зброї.

Вимоги заходів безпеки

Забезпечення особистої безпеки поліцейськими при поводженні зі зброєю.

Основні правила дотримання заходів безпеки при поводженні зі зброєю.

Види інструктажів з питань дотримання заходів безпеки при поводженні зі зброєю.

Порядок дій та заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю і боєприпасами під час їх отримання та здачі до чергової частини.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК9 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 9 / 20

Заходи безпеки при поводженні зі зброєю під час проведення навчально-тренувальних стрільб.

Тема 16. Прийоми та правила стрільби зі стрілецької зброї

Матеріальна частина зброї і боєприпасів.

Призначення і бойові властивості зброї. Призначення та будова частин і механізмів зброї. Робота частин і механізмів зброї. Розбирання та збирання зброї.

Основні положення курсу стрільб визначають порядок організації і проведення з поліцейськими, практичних стрільб із пістолета, штурмової гвинтівки (автомата), кулемета (ручного кулемета), ручного протитанкового (реактивного протитанкового) і підствольного гранатометів, снайперської гвинтівки, помпової рушниці, практичних занять з кидання ручних (у тому числі світлошумових та газових) гранат, а також умови та порядок виконання вправ зі стрільби, кидання ручних гранат і нормативів вогневої підготовки.

Прийоми і правила стрільби з пістолета. Приготування до стрільби. Проведення пострілу, вибір точки прицілювання. Припинення стрільби.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК9 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 10 / 20

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістовні модулі і теми	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота
МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНОНАУКОВІ ОСНОВИ БЕЗПЕКИ				
Змістовий модуль 1. Загальнонаукові основи безпеки				
Тема 1. Теоретичні, правові та організаційні засади особистої безпеки.	5	1	2	2
Тема 2. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	5	1	2	2
Тема 3. Соціальні небезпеки, їх види та характеристики.	7	1	2	4
Тема 4. Техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори.	7	1	2	4
Тема 5. Радіаційна та хімічна безпека.	5	1	2	2
Тема 6. Засоби індивідуального та колективного захисту.	7	1	2	4
Разом за змістовий модуль 1	36	6	12	18
МОДУЛЬ 2. ПРАВОВІ Й ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ				
Змістовий модуль 2. Правові й організаційні засади особистої безпеки та охорони праці				
Тема 7. Основи пожежної профілактики.	6	2	4	-
Тема 8. Електробезпека.	5	1	2	2
Тема 9. Гігієна праці та виробнича санітарія.	5	1	2	2
Тема 10. Фактори, що впливають на працездатність працівника поліції.	4	1	1	2
Тема 11. Забезпечення покладених на поліцію обов'язків в межах єдиної системи ЦЗ.	4	1	1	2
Тема 12. Заходи безпеки поліцейських при виконанні службових обов'язків під час надзвичайних ситуацій.	6	2	2	2
Разом за змістовий модуль 2	30	8	12	10
МОДУЛЬ 3. ОСНОВИ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ				
Змістовий модуль 3. Основи вогневої підготовки				
Тема 13. Нормативно-правове регулювання вогневої підготовки. Закон України "Про поліцію"	4	2	-	2
Тема 14. Основи стрільби зі стрілецької зброї. Явище пострілу.	4	-	2	2
Тема 15. Основні положення Курсу стрільб зі стрілецької зброї. Вимоги заходів безпеки	6	-	2	4
Тема 16. Прийоми та правила стрільби зі стрілецької зброї	10	-	4	6
Разом за змістовий модуль 3	24	2	8	14
ВСЬОГО	90	16	32	42

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК9 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 11 / 20

5. Теми практичних занять

№ теми	Назва теми заняття	Кількість годин
		Денна форма
1	Теоретичні, правові та організаційні засади особистої безпеки.	2
2	Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	2
3	Соціальні небезпеки, їх види та характеристики.	2
4	Техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори.	2
5	Радіаційна та хімічна безпека.	2
6	Засоби індивідуального та колективного захисту.	2
7	Основи пожежної профілактики.	4
8	Електробезпека.	2
9	Гігієна праці та виробнича санітарія.	2
10	Фактори, що впливають на працездатність працівника поліції.	1
11	Забезпечення покладених на поліцію обов'язків в межах єдиної системи ЦЗ.	1
12	Заходи безпеки поліцейських при виконанні службових обов'язків під час надзвичайних ситуацій.	2
14	Основи стрільби зі стрілецької зброї. Явище пострілу.	2
15	Основні положення Курсу стрільб зі стрілецької зброї. Вимоги заходів безпеки	2
16	Прийоми та правила стрільби зі стрілецької зброї	4
РАЗОМ		32

6. Завдання для самостійної роботи.

Тема 1. Теоретичні, правові та організаційні засади особистої безпеки.

Поняття безпеки особи та особистої безпеки (елементи, чинники, типи та функції безпеки)

Небезпека в діяльності працівника поліції, її види та чинники

Тема 2. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.

Опис та небезпечні чинники природного явища (за яких умов і де виникає, обґрунтувати).

Заходи захисту від небезпечного природного явища (заходи завчасного захисту у разі імовірності настання небезпечного природного явища, рекомендації для громадян, які опинилися у зоні дії небезпечного природного явища).

Порядок дій працівника поліції у зоні дії небезпечного природного явища (землетруси, падіння метеоритів, цунамі, повені, лімнологічні катастрофи, зсуви, тумани, циклони, ожеледиця, снігові заметілі, град, урагани, тайфуни, торнадо, буря, смерч, шквали, суховії, лісові пожежі, торф'яні пожежі).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК9 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 12 / 20

Тема 3. Соціальні небезпеки, їх види та характеристики.

Опис соціальної проблеми.

Наслідки впливу явища на суспільство.

Шляхи подолання та профілактики (тютюнопаління, алкоголізм, наркоманія, лудоманія, антисемітизм, булінг, харасмент, суїцид, масові заворушення, проституція, фішинг, шантаж, жебрацтво)

Тема 4. Техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори.

Техногенна небезпека: поняття, процеси які призводять до виникнення техногенних небезпек.

Загальна характеристика техногенних небезпек, їх види та ступені.

Ступені техногенних небезпек та загроз, поняття аварії та катастрофи

Небезпечні та шкідливі виробничі фактори за генезисом та характером дії

Об'єкти підвищеної небезпеки, їх різновиди.

Тема 5. Радіаційна та хімічна безпека.

Принципи та порядок нормування небезпечних і шкідливих чинників, гранично допустима концентрація (ГДК)

Поділ шкідливих речовин за токсичністю та тривалістю дії.

Характеристика хімічно-небезпечних об'єктів.

Заходи захисту населення і територій при виникненні аварій на хімічно-небезпечних об'єктах.

Загальна характеристика радіаційно-небезпечних об'єктів.

Класифікація радіаційних аварій за характером дії й масштабами.

Вплив радіації на людину, ознаки радіаційного ураження.

Тема 6. Засоби індивідуального та колективного захисту

Засоби індивідуального захисту, їх види та категорії.

Фільтрувальні та ізолювальні захисні пристрої, їх види та характеристики.

Перелік небезпечних факторів НС, від яких фільтрувальні пристрої не забезпечують захист.

Організація укриття населення в захисних спорудах. Призначення та класифікація сховищ.

Евакуаційні заходи, порядок їх планування та здійснення. Охорона громадського порядку при проведенні евакуаційних заходів.

Тема 7. Профілактика травматизму та професійних захворювань.

Порядок дій у разі виникнення пожежі

Основні правила гасіння пожеж

Рекомендації щодо дій працівників під час пожежі

Забезпечення безпечної евакуації під час пожежі

Первинні засоби пожежогасіння

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК9 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 13 / 20

Тема 8. Електробезпека.

Електробезпека, особливості та причини електротравматизму.

Термічна, електролітична, механічна та біологічна дія електроструму на людину.

Фактори, які впливають на тяжкість ураження електрострумом

Система засобів і заходів електробезпеки.

Тема 9. Гігієна праці та виробнича санітарія.

Поняття виробничого середовища та факторів, які його формують

Фактори умов праці, їх види

Безпека праці, її поняття та елементи

Санітарно-гігієнічні умови, їх складові

Тема 10. Фактори, що впливають на працездатність працівника поліції.

Особливості нервово-напруженої та розумової праці з точки зору забезпечення безпеки працівника та збереження його працездатності

Небезпечні та шкідливі психофізіологічні чинники:

Екстремальні ситуації як основне джерело стресу для працівників НПУ

Моббінг (цькування)

Особливості розвитку втоми при розумовій і нервово-напруженій праці

Монотонність праці, її характеристика та вплив на безпеку

Тема 11. Забезпечення покладених на поліцію обов'язків в межах єдиної системи ЦЗ.

Сутність цивільного захисту України, принципи захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, його принципи, суб'єкти та функції суб'єктів ЦЗ

Діяльність Державної служби з надзвичайних ситуацій України.

Єдина державна система запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного і природного характеру, її структура, завдання та режими.

Тема 12. Заходи безпеки поліцейських при виконанні службових обов'язків під час надзвичайних ситуацій Електробезпека.

Ризик та його вплив на забезпечення особистої безпеки працівника поліції.

Правові підстави застосування засобів забезпечення безпеки працівника поліції згідно із Законом України «Про Національну поліцію».

Заходи радіаційного, хімічного, біологічного захисту, медичного, інженерного захисту.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК9 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 14 / 20

Забезпечення публічного порядку підрозділами МВС України, попередження та припинення випадків мародерства, розкрадання матеріальних цінностей під час ліквідації наслідків стихійних лих, аварій та катастроф.

**Тема 13. Нормативно-правове регулювання вогневої підготовки.
Закон України «Про поліцію»**

Завдання поліції. Система поліції та статус поліцейських. Основні обов'язки поліцейського.

Види поліцейських заходів. Поліцейські заходи примусу.
Застосування вогнепальної зброї.

Тема 14. Основи стрільби зі стрілецької зброї. Явище пострілу.

Основи стрільби зі стрілецької зброї.

Явище пострілу. Початкова швидкість кулі та її практичне значення
Утворення траєкторії. Траєкторія та її елементи.

Вплив зовнішніх умов на політ кулі. Явище віддачі зброї. Прямий постріл та його практичне значення.

**Тема 15. Основні положення Курсу стрільб зі стрілецької зброї.
Вимоги заходів безпеки**

Забезпечення особистої безпеки поліцейськими при поводженні зі зброєю.
Основні правила дотримання заходів безпеки при поводженні зі зброєю.

Види інструктажів з питань дотримання заходів безпеки при поводженні зі зброєю.

Порядок дій та заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю і боєприпасами під час їх отримання та здачі до чергової частини.

Заходи безпеки при поводженні зі зброєю під час проведення навчально-тренувальних стрільб.

Тема 16. Прийоми та правила стрільби зі стрілецької зброї

Матеріальна частина зброї і боєприпасів.

Призначення і бойові властивості зброї. Призначення та будова частин і механізмів зброї. Робота частин і механізмів зброї. Розбирання та збирання зброї.

Основні положення курсу стрільб.

Прийоми і правила стрільби з пістолета.

7. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК9 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 15 / 20

8. Методи навчання

Для досягнення програмних результатів навчання дисципліни використовуються традиційні методи та інноваційні технології навчання.

На лекціях застосовуються словесні методи навчання (пояснення, розповідь) у поєднанні з наочними методами (демонстрування презентацій за допомогою мультимедійних засобів, демонстрація схем, рисунків).

На практичних заняттях використовуються практичні методи (виконання практичних завдань, розв'язування задач), наочні (демонстрація таблиць, схем), інтерактивні технології (дебати), а також технології розвитку критичного мислення (мозковий штурм, обмін думками).

Самостійна робота студентів передбачає роботу з літературними джерелами та інформаційними ресурсами. Під час вивчення навчальної дисципліни використовуються інформаційно-цифрові технології навчання з використанням мультимедійних засобів, сервісів відеотелефонного зв'язку Google Meet, мобільних засобів комунікації; методи роботи з літературними та інформаційними джерелами.

9. Методи контролю

Основними видами контролю під час вивчення навчальної дисципліни є поточний і підсумковий.

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також самостійної роботи, модульного контролю, контролю виконання індивідуальних завдань. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- захист практичних робіт;
- усне опитування;
- усний тестовий контроль теоретичного матеріалу.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у формі екзамену.

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота																
Модуль 1						Модуль 2						Модуль 3				Сума
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	Т 16	
4	6	6	6	6	8	8	6	6	6	8	8	4	4	6	8	100

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК9 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 16 / 20

Шкала оцінювання

За шкалою	Екзамен	Бали
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

11. Рекомендована література

Основна:

1. Конституція України від 28.06.1996 р., прийнята на V сесії Верховної Ради України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15.03.2018
3. Про прийняття Протоколу про вибухонебезпечні предмети – наслідки війни від 22.12.2004 № 2281-IV. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2005, № 6, ст. 135).
4. Про протимінну діяльність в Україні: Закон України від 06 грудня 2018 р.
5. Закон України «Про Національну поліцію» від 02 липня 2015 р. Верховна Рада України; Закон від 02.07.2015
6. Безпека працівників Національної поліції в умовах надзвичайних ситуацій: навчальний посібник (Грибан В.Г., Фоменко А.Є., Казначеев Д.Г., Бойко О.І. / за заг. ред. Грибана В.Г.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 100 с. URL: <http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/2418/1/>
7. Копань В.С. Охорона праці в гуманітарній сфері: Навчальний посібник для курсантів вищих навчальних закладів – Київ: Університетське вид-во Пульсари, 2017 – 200 с.
8. Тактика самозахисту та особистої безпеки працівників Національної поліції України : метод. рек. Бортник С.М., URL: <http://orcid.org/0000-0002-5281-6007>
9. Курс стрільб для поліцейських та Норм витрат боєприпасів, пострілів, вибухових пакетів гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб: Наказ МВС України від 26 квітня 2019 № 334.
10. Інструкції з організації забезпечення, зберігання та експлуатації озброєння в Національній поліції України, згідно наказу МВС України № 828 від 11.10.2018.
11. Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю: Наказ МВС України від 01.02.2016р. № 70.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК9 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 17 / 20

12. Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України, затвердженого наказом МВС України 26.01.2016 р. № 50.

13. Тактична підготовка працівників поліції в умовах воєнного стану: навчальний посібник / Коломієць Ю.М., Мукоїда Р.В., Жуковський С.В.: ОДУВС, 2023. 117 с.

14. Методична розробка щодо проведення практичного заняття з теми «Основи тактики застосування БпЛА працівниками Національної поліції України під час виконання службово-бойових завдань»/ Коломієць Ю.М., Мукоїда Р.В., Проскурня Є.Є., Томіна В.Ю.: ОДУВС, 2023. 42 с.

Додаткова:

1. Про охорону праці : Закон України від 14 жовтня 1992 року № 2694-ХІІ: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>

2. Про захист населення від інфекційних хвороб : Закон України від 6 квітня 2000 року № 1645-ІІІ : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14>

3. Про протидію захворюванню на туберкульоз : Закон України від 5 липня 2001 року № 2586-ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2586-14>

4. Про соціальний діалог в Україні : Закон України від 23.12.2010 р. № 2862-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-17>.

5. Кодекс цивільного захисту України : Закон України від 2 жовтня 2012 року № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>

6. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VІІІ : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15>.

7. Положення про єдину державну систему цивільного захисту : Постанова Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 р. № 11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF>.

8. Про невідкладні заходи щодо запобігання пожежній небезпеці в Україні: Указ Президента України від 24 грудня 2019 року №948/2019. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/9482019-31625>

9. Про затвердження Положення про Державну службу України з питань праці: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 р. № 96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/96-2015-%D0%BF>.

10. Про Державну комісію питань техніко-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 липня 2015 р. № 18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/18-2015-%D0%BF>.

11. Про порядок проведення атестації робочих місць по умовах праці: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.1992 р. № 442. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-92-%D0%BF>.

12. Про схвалення Концепції реформування системи управління охороною праці в Україні та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету міністрів України від 12 грудня 2018 р. № 989-р

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК9 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 18 / 20

URL: www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-koncepciyi-reformuvannya-sistemi-upravlinnya-ohoronoju-praci.

13. Правила охорони праці під час експлуатації навантажувачів : Наказ Мінсоцполітики України від 27 серпня 2018 № 1220. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1082-18>.

14. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу : Наказ МОЗ України від 08 квітня 2014 № 248. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14>.

15. Правила пожежної безпеки в Україні : Наказ МВС України від 30 грудня 2014 № 1417. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0252-15>.

16. Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту : Наказ МВС України від 09 липня 2018 № 579. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0879-18>

17. Класифікаційні ознаки надзвичайних ситуацій : Наказ МВС України від 06 серпня .2018 № 658. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0969-18>.

18. Інструкція з організації перевірок діяльності міністерств, та інших центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування щодо виконання законів та інших нормативно-правових актів з питань техногенної та пожежної безпеки : Наказ МВС України від 06 лютого 2017 № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0276-17>.

19. Порядок організації та застосування авіаційних сил та засобів для гасіння лісових пожеж : Наказ МВС України від 13 квітня 2017. № 311. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0595-17>.

20. Мінімальні вимоги безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці (НПАОП 0.00-7.17-18) : Наказ Мінсоцполітики України від 29 листоп. 2018 р. № 1804. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1494-18>.

21. Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці (НПАОП 0.00-4.12-05) та Перелік робіт з підвищеною небезпекою : Наказ Держнагляддохоронпраці від 26.01.2005 № 15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-05>.

22. Типове положення про службу охорони праці (НПАОП 0.00-4.21-04) : Наказ Держнагляддохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1526-04>.

23. Охорона праці та особиста безпека працівників органів Національної поліції: / В. А. Молотай, О.В. Коломієць, Ю.В.Демченко, В.В. Підвисоцький. Київ, 2019. Національна академія внутрішніх справ. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/occupational_h_s/info/vstup.html.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК9 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 19 / 20

24. Особиста безпека суддів та працівників апарату суду : інтерактивний навч. посіб. "Право-Justice" 2020 URL: <https://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/5f5/5e1/da8/5f55e1da8861d865141855.pdf>.

25. Інформаційні технології в діяльності Національної поліції: мультимедійний навчальний посібник / В.А. Кудінов, О.Є. Пакриш, В.В. Підвисоцький. Київ, 2017. Національна академія внутрішніх справ. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/inform_tekhnolohii/info/autors.html.

26. Безпека особи в умовах ведення бойових дій: наук. -практ. посіб. / Туркот М.С., Шмаленя С.В., Харитонов С.О., Столітній А.В., Ганова Г.О., Єні О.В., Лазукова О.В., Баулін О.В., Бевзюк І.М., Балан М.В. та ін.; за ред. канд. юрид. наук, доцента М.С. Туркота., канд. юрид. наук С.В. Шмалені. - Київ: Норма права, 2023. 184 с.

27. Вогнева підготовка працівника Національної поліції України: навчальний посібник / С.М. Банах, І.С. Винярчук, Ю.Р. Йосипів, М.Д. Курляк, К.О. Маліновська та ін. – Львів: ЛьвДУВС, 2018. – 408 с.

28. Вогнева підготовка: навчально-методичний посібник / Володимир ТИМОФЕЕВ, Анатолій НАТОЧІЙ, Юрій ВОЛКОВ, Олександр НІКОЛАЄВ, Олег КУЗНЕЦОВ - Дніпро, ДДУВС, 2020. – 220с.

29. Вогнева підготовка: посібник. 2-е вид., перероб. і доп. / кол. авт. ; за заг. ред. канд. наук, доц. В.Я. Покайчука. – Дніпро: ДДУВС, 2021. – 264с.

30. Давигора Ю.І., Коломієць О.В., Молотай В.А., Демченко Ю.В., Кудлай А.О. Дії працівників органів Національної поліції при виникненні надзвичайних ситуацій: Навчальний посібник. – Київ: Національна академія внутрішніх справ, 2020. – 156 с.

31. Гресь М. Характеристика показників фізичного стану майбутніх фахівців правоохоронної діяльності. Журнал Теорія Методика Фізичного Виховання, Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ. 2019. Вип. 4. С. 59- 62

32. Grycyszen D., Malyshev K., Nonik V., Molotai V. The mechanism for ensuring cyber security of the law enforcement system. Journal of Scientific Papers “Social Development and Security”. 2023. Vol. 13, No. 4. PP. 18-34

12. Інформаційні ресурси

1. <https://geneva.mfa.gov.ua/ua> - Постійне представництво України при відділенні ООН та інших міжнародних організаціях у Женеві.

2. <http://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm> - Міжнародна організація праці.

3. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Державної служби України з питань праці (Держпраці).

4. <http://www.mns.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНС)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК9 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 20 / 20

5. <http://www.social.org.ua/bibliotek> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків та професійних захворювань.

6. <http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/index>- Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України.

7. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України

8. <http://www.nplu.kiev.ua> – Національна Парламентська бібліотека України /

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <https://mon.gov.ua/ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

2. <https://dsp.gov.ua> - Офіційний сайт Державна служба України з питань праці (Держпраці).

3. <http://www.dsns.gov.ua> - Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

4. <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/index> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування України.

5. <https://allref.com.ua> – Правова інформаційно-пошукова система «Нормативні акти України (НАУ)».

6. <https://sprotyvg7.com.ua/> - G7 – Сили територіальної оборони ЗСУ.

7. <https://www.ukrmilitary.com/p/library-firing.html> – Ukrainian Military Pages